

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej. Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 2 goldinarja.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XVIII.

V Celovcu, 10. marca 1899.

Štev. 7.

Poziv!

One naročnike, ki so z naročnino še na dolgu (mnogi tudi še za prejšnja leta), nujno prosimo, da poravnajo svoj dolg vsaj do 25. tega meseca, ker bodemo sicer prisiljeni, nemarnim plačnikom ustaviti list. Stroški za list, poštnine itd. so zelo veliki in v razpošiljanju mora biti red le tedaj, ako tudi naročniki z rednim plačevanjem storijo svojo dolžnost!

Izjavljamo torej ponovljeno, da bomo koncem tega meseca ustavili list brez razločka vsem tistim, ki za prejšnja leta še kaj dolgujejo in ne poravnajo svojega dolga do gori navedenega časa. To naznanjamo posebno še zaradi tega, da se izognemo poznejšim reklamacijam, na katere se ne bomo ozirali, ako nam ne dojde prej plačilo.

Vse rojake pa zopet prosimo, da razširjajo in podpirajo „Mir“!

Upravništvo.

Rane kmečkoga stanu.

I.

„Kmetu se slabo godi.“ Ta klic odmeva po širni zemlji, kar je že silen dokaz, da je resničen. Izkušnje, ki jih nam, kmečkim sinovom in živčim med kmečkim stanom, podaja vsakdanje življenje, nam potrjujejo ravno to. Dan za dnem vidimo, kako se pred našimi očmi vrše žalostne izpremembe, ki jih dela kapital brezsrčno v poljedelskih vrstah. Mnogo gospodarstev je že razdejanih, razkosanih; kot borni nemaniči tavajo njihovi prejšnji gospodarji in njihove družine po svetu, prodajajoč svojo osebno delavsko moč za — ljubi kruhek. Delavska moč jim je edino, kar so si rešili. Na milijone je že narasla ta vrsta — utopljenec v kapitalističnem morju. Drugi so na potu za njimi. Dozdevno se še upirajo valovom. Toda neizogibna je tudi njim gospodarska smrt v naravnem boju. Nekaj se jih še vzdržuje, zaupajoč na svoje v premoženju prihranjeno delo, a še bolj na boljše čase. A neko otožno, mrklo čuvstvo vlada tudi v njih. Da gredó vsako leto na slabše, jim je preveč gotovo dokazano, da bi se brez velicega strahu udali

negotovim nadejam. Poljedelske krize imajo vse države. In kriza je v gospodarskem življenju to, kar revolucija v političnem.

Mi, ki po svojem srečanju in umu gledamo in ljubimo v kmečkem stanu steber cerkvi, národu in državi, se bojimo z njim vred šumnega hreščanja in pokanja, naznanjajočega, da je ta stan v svojem temelju že načel. A tudi upamo z njim.

Tako piše vrloznani prijatelj in dobrotnik slovenskih delavskih stanov, državni posl. dr. Janez Ev. K r e k, v uvodu svojega znamenitega dela „Črne bukve kmečkoga stanu“, ter tam dalje označuje položaj našega kmeta tako-le: Leto svobode 1848 je videlo avstrijske kmete še trdne in krepke; v zlasti v goratih krajih je živelo takrat mogočno in premožno kmečko ljudstvo.

Od leta 1848. do 1859., ko se je bila odpravila desetina in tlaka, ne vidimo pri našem kmečkem stanu nobenega napredka; centralizujoča načela so vstvarila vojno državo in kmetje so morali najmanj toliko več plačevati za vojaške sukne, smodnik in topove, kolikor se jim je zljajšalo pri fevdalnih bremenih (t. j. plačila plemenitašem).

Od leta 1860., odkar je jela pihati pristno liberalna sapa pri nas, gre od leta do leta odločno na slabše. V gorskih krajih se je preje polagoma širilo naseljevanje; na pustih rovtah so se naseljevale pridne družine in so v potu svojega obraza marljivo trebile zapuščeno zemljo in jo obdelovale. To je ponehalo. Delavnih močij manjka; obdelana polja se popuščajo in na novo se ne izpreminjajo več rovte v polje; gozdi se vedno bolj izsekavajo, da se pokrije naraščajoči primanjkljaj v gospodarstvu; ljudje se izseljujejo z dežele v mesta, velika posestva naraščajo. V plodovitih dolinah in planinah ni nič boljše. Nekdaj tako veselo kmečko ljudstvo stoka pod kruto butaro davkov in dolgov. Čez glavo je zadolženo; boben poje dan za dnem smrtno pesem posestvom, ki so stoletja prehranjala jeden rod; nesrečni potomci kmečkih veljakov pa tavajo brez doma in brez posestva med neštevilno množico za smrt odločenih ljudi — proletarcev.

Pot avstrijskega kmeta je torej: pot pogina, pot v proletarijat.

Vprašati se pa moramo: zakaj propada kmečki stan tako, kdo mu je prizadjal toliko hudih ran? Odgovor na to je: grobokop kmečkemu stanu je liberalizem!

Pravi grob za kmete so hipotečni dolgovi, Kdo mu je ta grob izkopal? Nihče drugi, kakor liberalizem, ki je hotel vse „osvoboditi“, vsakemu prinesiti „zlato“ svobodo. — Zemlja, ki je po svoji naravi nepremakljiva, ki se ne more pomnoževati ali prenašati, je postala čisto prosta in rekel bi premakljiva. Zemlja je postala po liberalnih gospodarskih naukah čisto navadno blago, s katerim moreš kupčevati, kakor z živino, z žitom itd.

Kakor hitro pa je bilo to, da je zemlja postala čisto navadno in prosto blago, se je mogla tudi zastaviti za kak dolg, kakor zastaviš tako drugo reč. Ravno to pa je spravilo ves kmeti stan v čudno kratkem času ob kraj groba. Kmet je namreč porabil priliko, zastavljal je svoje posestvo, svojo zemljo, zadolžil se je in te dolgove zapisali so na njegovo posestvo (zemljišče).

Kmet se pa kajpak ni zadolžil, da bi tako uničil samega sebe, tudi ne v svoje veselje. Pač pa se mnogokrat delajo dolgovi lahkomišljeno, brez prave potrebe. Dolgove dela kmet v navadi, da si s tem opomore in zboljša svojo kmetijo. Prevečkrat je naravnost prisiljen to storiti, t. j. zastaviti mora svoje posestvo, ker mu ostane edino to pomagilo. — Dobil je denarja lahko. Bogataši so mu takorekoč ponujali denar (kapital), ki je bil prihranjen v veliki trgovini, v obrti itd. Ponujal se je kmetu denar po hranilnicah itd.

Ali kam je prišel denar, ki je došel po posojilih med kmete? Ali je kmet z njim zboljšal svoja posestva in naredil, da ima sedaj od njih več dobička? Nikakor ne! Ali je ta denar zakopal? Tudi ne! Ali ga imajo dediči? Ne, ker ti prišli so v premnogih slučajih celo ob svoja posestva, katera so bili podedovali. — Odgovor na gorenje vprašanje je: Denar, katerega si je kmet izposodil, za katerega pa je moral zastaviti svojo zemljo, je po oderuštvi večinoma in že davno prišel zopet nazaj v žepe kapitalistov, bogatašev. Skozi visoke obresti je glavnica (kapital), katero si je kmet izposodil, večinoma že poplačana, dolg že poravnal. In vendar ima kmet zapisano na svojem posestvu še vso glavnico, njegova zemlja ostane zadolžena, in tako je kmet postal v pravem pomenu besede: suženj kapitalizma.

To je huda, skeleča rana za kmečki stan. Ako nočemo, da ga do cela razjede, treba mu pomoči.

PODLISTEK.

Kako so na Reberci volkovi tulili.

(Spisal Ožbolt.)

(Konec.)

Star pregovor pravi: „Laž ima kratke noge,“ in to resnico je moral tudi naš Pavlej občutiti. Kmalu se je pokazalo, koliko je bilo resnice na Pavlejevem junaštvu. Ko je namreč ravno spregovoril zadnje besede, odprejo se vrata in v delavnico stopi Šimanov Joza, tudi delavec v papirnici, veselega obraza in s puško v roki.

„No, kod pa ti še hodiš v tako poznem času,“ ga radovedno vprašajo vsi. „Pa še puško nosiš seboj.“

„Dà, ravno zavoljo puške sem prišel, morda je od vas katerega; jo-li poznate?“ — in nasmejaj se je hudomušno, kakor bi že vedel, da bode zadel s temi besedami koga prav ojstro.

Vsi stopijo bliže in ogledujejo puško, samo Pavlej ne.

„Oh, to je Pavlejeva puška,“ zavpijejo vsi, „kako si pa ti prišel do te?“

„Kako? Našel sem jo!“

„Kje?“

„Tam v klancu malo od mosta gor.“

„To skoraj ni mogoče, ko je vendar Pavlej rekel, da jo je pustil zunaj pred vrati, ko je ustrelil volka.“

„Kaj,“ pravi Joza, „volka je streljal?“

„No, ali še ne veš, da so bili volkovi tukaj?“

„Ne,“ rekel je Joza in se delal tako nedolžnega, kakor bi ničesar ne vedel.

„No, ti pa povemo.“ In pravili so mu, kako je tulil v Gavjeh volk, kako je nagnal Luzzattija, kako so se bali in trepetali delavci in da se je nazadnje Pavlej ohrabil ter šel s puško proti volku in vstrelil na njega, da je dobil dovolj. A še mu niso dopovedali vsega, ko se začne Joza na vso moč smejeti.

„Kaj pa se smejiš, saj je to jako resna stvar?“

„Oh, vi lahkoverneži, da ste se dali tako oslepariti, no, in zdaj je tudi meni vse jasno. Uganil sem, kdo je bil tisti junak, ki je šel volku naproti, ha, ha,“ in smejal se je, da se je tresel na celem životu.

„Toda povedati vam moram, da bode zvedeli, kako se je to zgodilo.“

* * *

Silno radovedni obstopili so vsi Joza ter ga poslušali. Ta pa je začel pripovedovati:

„Ko ste se namreč pogovarjali na večer o volku, sem to slišal tudi jaz in mislil sem si: Čakajte, danes vam pa naredim malo strahu, da se boste spominjali te noči: Vzel sem glinast lonec, na dnu sem ga prebil ter napel čez luknjo surovo svinjsko kožo. V njo sem naredil luknjico in skoz to potegnul močno nasmoljeno dreto. Če se poteguje dreto sem in tja, daje to glasove, ki so enaki tuljenju volka. S to pripravo sem šel v Gavje, da bi tem lažje verjeli, da je volk, ker je Tičan na večer rekel, da ga je slišal tam. No, in vi ste res verjeli. Videl sem tudi, kako se je čez nekaj časa nekdo približal. Bil je tedaj Luzzatti,

kakor ste mi povedali. Jaz to zapazim, letim proti njemu in vlačim še močneje na dreto. Bolj, ko sem vlačil, strašnejši je bil glas. Kako jo je popihal, kako je upil, jaz pa sem se smejal, da sem skoraj poknil. Čakal sem nekaj časa, hoteč, da bi še kdo prišel. In res, že vidim, kako se bliža moška oseba onemu kraju, kjer sem bil skrit. Bilo je tudi videti, kakor bi nosil nekaj v roki. Aha, si mislim, ta misli celo s puško na me, in reč se mi je zdela nevarna. Druge pomoči nisem vedel, kakor da predrznež prav prestrašim. Posrečilo se mi je. S tuljenjem malo poneham, a le malo. Precej na to potegnem dreto še močneje, in bolj ko sem vlačil, grše se je zadiral. Vspeh tega je bil, da je moj zasledovalec prav hitro popihal. Vrgel je puško od sebe in letel, kar so mu dale noge. Jaz pa za njim, vedno tuleč. Pograbil sem njegovo puško ter ustrelil, da bi mu še pomnožil strah. Kako je skočil, kakor kakšen zajec in upil je, kakor bi ga drl. Razumel sem med drugimi tudi sledeče besede:

„Pober' se od tod, peklenska pošast, Saj nimaš do mene nobene oblasti.“

Klical je vse svetnike na pomoč in Bog vé, kaj še. V nekaj skokih je bil pri vratih. Jaz pa sem stopil za vrata in poslušal, kaj bode zdaj storil. Slišal sem, kako se je bahal. Ta drznost me je vjezila in sklenil sem povedati vam, da je resnica drugačna, kakor jo je vam pravil Pavlej. Zato pa se mi je zdel najbolj pripraven ravno tisti trenutek, ko ste ga prašali po njegovi puški.“

„Dà, res, — prav dobro si jo izpeljal,“ pritrčili so mu vsi. „Prav za prav bi imeli biti hudi na te, ker si nas tako prestrašil, no, pa ker si

Slovenci! Vpišite se v Mohorjevo družbo!

Zlasti kmetje sami pa si morajo pomagati s tem, da se sami združujejo v zadrugah! —rn—

Dopisi prijateljev.

Iz Celovca. (Bernard G. Rossbacher †.) Dne 27. februarja je po kratki, mučni bolezni umrl tukajšnji trgovec in hišni posestnik Bernard G. Rossbacher, star 86 let. Pokojnik je bil rojen v Ukvah. Bil je prijatelj in sodelavec rajnega monsignora Andreja Einspielerja in od l. 1864. do sedaj odbornik družbe sv. Mohorja. V njegovi hiši na trgu sv. Duha bila je tudi tiskarna družbe sv. Mohorja, predno si je pridobila lastno hišo. V javno življenje Rossbacher ni stopil, samo nekaj časa je bil mestni odbornik celovski. Pogreb je bil dne 1. marca ob veliki udeležbi. Udeležil se ga je tudi odbor družbe sv. Mohorja. Pokopan je v Šmartnu nad Celovcem. N. p. v. m.!

Iz Celovca. (Popravljanje velikih orgelj v tukajšnji stolnici.) Te orgle še niso stare, a vendar so bile poprave zelo potrebne. Kedar so se rabile, slišali so se namreč neprijetni glasovi. Dasiravno jih je pred malo leti temeljito popravil slavljeni izdelovalec orgelj Hechenberger iz Nemškega, vendar ni odpravil vseh slabostij in napak. Tudi posameznim spremenom ni dal tistega značaja, kakor ga ime napové itd. Predstojništvo stolne cerkve se je obrnilo zdaj do našega rojaka g. Jan. Kuhar-ja, naj popravi orgle. Pri mehu je naredil drug mali meh (regulator), kateri uravnava, da se ne slišijo neprijetni sunki. Potem je vse spremene temeljito pregledal in natančno uglasil ter jim dal pravi značaj. Veliko je bilo dela s popravo in uglaševanje je velika umetnost. Pa gosp. Kuhar se je pokazal prav spretnega in priročnega v tem delu; videlo se je, da mu ne dela težav. Vse je tako natančno uglasil, da si boljši ne moreš želeči. Slovenci smo lahko ponosni na to, da imamo v domovini takega mojstra in nam ni treba hoditi v tujino ali od tujcev naročevati. Zato držite se domačih mojstrov. Gosp. Janez Kuhar stanuje v Št. Lenartu pod Ljubeljem. H.

Iz Železne Kaple. (Železnica.) Izvrševalni odbor za zidanje železnice iz Sinčevasi v Železno Kaplo je sklical dne 25. febr. ob 3. uri popoldne shod v Niederdorferjevo gostilno. Kakih 50 mož se je zbralo. Navzoč je bil tudi g. okrajni glavar iz Velikovca. Kot govornik je nastopil deželni poslanec g. Plavec. V dolgem, skoraj dve uri trajajočem govoru je razpravljal pomen in korist naše železnice, ter šibal škodljivo počenjanje onih, ki njej nasprotujejo. Jedro govora je bilo v kratkem to-le: Trg železna Kapla je bil v prejšnjih časih velikega pomena, ker so tukaj cvetele fužine in po njih tudi obrtnija. Ljudje so imeli denar, in temu je priča, da je bila skoraj vsaka druga hiša gostilna. Ta kraj sicer slovi zaradi svoje lege in naravne lepote, pa tujcev prihaja od leta do leta manj. Zakaj? Ker tujec gre le tja, kjer ima železnico. Ako bi vozila sem železnica, prišlo bi veliko tujcev, in obrtniki bi prodali več blaga, rokodelci imeli več dela, hišni gospodarji sprejeli veliko denarja za stanovanja. Tukajšnje gore skrivajo v sebi zaklad. Les, drva, svinec, apno in pesek, vse to bi se prodajalo prav drago, ker bo voznja dober kup. Cement iz tukajšnje tovarne je bil prej znan po svetu.

Pavleju tako dobro posvetil, ki je nas imenoval še ravno prej strahopetneže, bodi ti odpuščeno.“

„Da, kje pa je Pavlej,“ spomnili so se zdaj nekateri in gledali okrog, „naj se nam še nalaže, kako je drl volka.“

Toda Pavlej, ki je takoj čutil, da se zbira huda nevihta nad njegovo glavo, je pobral šila in kopita in se skril. Še le proti jutru je prišel na dan. Klobuk je imel potegnjen globoko na oči, da mu skoro ni bilo mogoče pogledati v obraz. Kako so ga zbadali, to si misli lahko vsak sam in gotovo bi ne hotel tičati nikdo v njegovi koži; kajti bilo mu je včasih tako, da si je že želel, da bi ga požrla kar na mestu črna zemlja. Mislim, da mu je od tedaj prešlo za vselej veselje, da bi šel še kedaj volka ubijati.

Takšni volkovi so bili tedaj, dragi bralec, na Reberci, ki so tako strašno tulili in zaradi katerih so prestali ubogi delavci toliko strahu, čeprav se je popred marsikateri bahal, da ima dovolj korajže. Izmed njih je imel največjo korajžo Pavlej, a vkljub temu se je tudi on naučil to noč kozjih molitvic.

Toliko nam sporoča povestnica o tej stvari. A poleg te je še dosti drugih, ki pridejo zaporedoma na vrsto, ako se bodo Reberčani naročevali bolj pridno na „Mir“, nego do sedaj. Taka je!

Modri izreki.

Nismo zato tukaj, da bi leno živeli, ampak zato, da bi do kaj dobrega dospeli. — Napuh in lastna hvala, nista sreče še skovala.

Zdaj tovarna stoji, ker je voznja s konji do Sinčevasi predraga, in tako ne more z drugimi tovarnammi tekrovati. Ako se pa gradi železnica, začeli bodo zopet delati cement, potrebovali več delavcev, ki bodo svoj živež kupovali v trgu. Tudi g. Engländer, posestnik tovarne za papir na Reberci, bode povečal svojo fabriko in tako dajal več ljudem zaslužka. Vrh tega pa se bode prelozila cesta čez Jezerski vrh in država namerava zidati tudi cesto na Solčavo, tako da bode promet v Kaplo še večji. Potrebna in koristna je torej na vsak način trgu in okolici železnica. Že l. 1893. so se začeli potegovati za njo. Takrat je bilo vse navdušeno za železnico in prepričano, kako da je koristna in potrebna. Zdaj pa, ko je železnica potrjena od državnega zbora in z dne 18. dec. 1898 tudi od cesarja, delajo nekateri z vso silo, pa le iz sebičnih namenov zoper njo. Grofa Thurna, ki je veliko obljubil za zidanje 70.000 gld., so napačno poučili, kakor da bi bila železnica ne le njemu, ampak celi okolici škodljiva. Sicer on kot „kavalir“ ne prekliče obljubljenih svôte, vendar je imelo to postopanje ta slab nasledek, da so njegovi zastopniki morali izstopiti iz odbora. Občine Galicija, Rikarjavas, Št. Kocijan in Žitaravas, ki so na deželni svôt vložile prošnje zoper železnico, so podpisane od nekaterih mož, katerim je svoj žep več, kakor občni blagor. — Ker tej razpravi nikdo izmed navzočih ni ugovarjal, preberejo se sklepi občinskega svéta Železne Kaple in občine Bele, ki sta se enoglasno izrekli za železnico in obsodili nasprotovanje imenovanih občin. Tudi vsi navzoči so glasovali za železnico. Ob koncu so volili odbor za zidanje železnice, ker so grofovski izstopili. Za načelnika je izvoljen g. Engländer, za svetovalec župan Belske občine g. Mubi, in g. Gross v Kiselcah. Torej dobimo gotovo železnico. Zidati jo bodo začeli že to vrgred.

Iz kanalske doline. (Slovensko planinsko društvo.) Častitim „Mirovim“ bralcem je gotovo že znano imenovano društvo in njegovo delovanje. Svoj delokrog ima na Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in Koroškem. Jako lepo se je društvo razvilo in ne pričakovano hitro razširilo. V dâbi petih let narastlo je število članov daleč nad 800, šteje 5 podružnic in je postavilo 7 planinskih koč in druga zavetišča, dve kapelici, zgradilo mnogo potov itd. Od navedenih štirih slovenskih dežel je do zadnjega časa samo Koroška zaostala, a sedaj se je tudi tukaj vzbudilo zanimanje za slovensko planinsko društvo. Že v minulemu letu je pristopilo več koroških Slovencev k temu društvu in še veliko več jih je obljubilo pristop v tekočem letu, tako da bo društvo moglo začeti svoje delovanje i na Koroškem. Vabimo torej vse rodoljube iz vseh slovenskih pokrajin koroških, naj se oglasijo precej v mnogem številu. Kakor naznanja ravno izišli „Planinski Vestnik“ št. 1., znaša članarina „Slovenskega planinskega društva“ na leto 3 gld.; poleg tega zneska plača na novo pristopivši član tudi 1 gld. vpisnine. Ustanovnik plača 30 gld. „Planinski Vestnik“, glasilo društva, izhaja vsak mesec in prinaša mnogo lepega in zanimivega gradiva; dobivajo „Vestnik“ vsi člani brezplačno. Nečlane stane na leto 2 gld., dijake 1 gld. 20. kr.

Iz Gradca. (Ranjekemu tehniku gosp. Ferdo Schoffneggerju iz Spodnje Žuhle pri Grabštanju v spomin!) Dne 8. febr. t. l. umrl je v Spodnji Žuhli pri Grabštanju nadarjen slovenski mladenič, visokošolec Ferdo Schoffnegger. V treh letih bi bil postal inženir in lahko še več! Kako so se veselili stariši svojega sina, ki je tako pridno napredoval. Že v ljudski šoli v Grabštanju, posebno pa v gimnaziji, v katero je vstopil leta 1889., učil se je tako pridno, da je bil vedno med prvimi. Posebno odlikoval se je v računstvu in v fiziki. Ko je bil še v petem razredu, delal je že naloge za osmošolce in v zadnjih letih reševal je že naloge, katerih se učé še-le na višjih šolah. Končavši svoje študije v Celovcu šel je, ker je bil tudi dober risar, v Gradec na tehniko. Priljubljen je bil povsod, doma, med sosedi, v Celovcu in v Gradcu. Njegovo tiho in mirno obnašanje, njegovo dobro srce je dopadalo vsem. Komur je le mogel, pomagal je pri nalogah in njegovi nemški tovariši, ki so sicer prav radi zabavljali proti Slovencem, so ga vedno znali poiskati, kedar jim je pri nalogah šla trda. Prepiral se je nerad, samo če mu je kak Nemeec prigovarjal, naj ne bo Slovenec, tedaj se je razvnel. Svojeje materneje jezika se nikjer ni sramoval, povsodi se je s ponosom kazal Slovenca. Ko mislim zdaj na tako nadarjenega slovenskega dijaka, katerega so častili profesorji na gimnaziji in zdaj na visoki šoli, spominjam se nehoté tistih ljudi tam na Koroškem, ki so ravno narobe in hočeje vendar nositi povsod veliki zvonec. Tukaj slovenski mladenič, ki kaj zna, ki je že mnogo videl in lahko stopi med učnjake, tam pa mladenič, ki je komaj malo pokukal v Celovec, ki nič ne zna, kakor zmerjati čez lastni rod in pljuvati v domačo skledo, iz katere je

zajemal, in vendar hoče zasramovati duhovnike in poštene slovenske kmete. Kakšna razlika med onim, ki res kaj zna in med našimi nemčurji! Slovenski kmetje v okolici grabštanjski, ki ste poznali pridnega Schoffneggerja, zdaj primerjajte! — Naš ranjki se tudi nikdar ni sramoval molitve. V adventu pohajal je že rano zjutraj v „rorate“, dobro vedoč, „da prazno je delo brez sreče z nebes!“ Bolehati začel je že v gimnaziji. Dobil je bolezen, proti kateri še dandanes ni zdravila, tuberkulozo na pljučih. Tri leta se je pasla bolezen po njemu, a nikdo ni mislil, da bo tako kmalu prišel na smrtno posteljo. Preminol je doma dne 8. februarja t. l. — Kako se je veselil priti kot inženir med svoje drage rojake na Koroško! Ni se izpolnila njegova in naša želja. — Dragi Ferdo! Zagrebi so Te v domačo zemljo in Tvojim tovarišem iz društva „Triglava“ v Gradcu ni bilo dano, zapeti Ti na grobu slovensko pesem v slovo! Prepozno smo zvedeli žalostno vest, da bi Ti bili poslali venec. Na oltar domovine, velikovski šoli v prid, poklonili bodemo znak našega spomina. Mirno spavaj dobri tovariš, marljivi in nadarjeni Slovenec — pozabili Te ne bodemo nikdar. —r.

Politični pregled.

Avstro-Ogerska. O deželnih zborih, ki so sedaj zbrani, ni dosti kaj poročati. V nižje-avstrijskem deželnem zboru so krščanski socialisti predlagali, naj se prenaredi sedanji volilni red za deželni zbor tako, da se pomnoži število poslancev, vpelje nova kurija in mestom ter trgovinski zbornici vzamejo mnoge predpravice, katere imajo sedaj. Novi volilni red je naperjen zoper liberalce. — Nemci po posameznih deželah sedaj sestavljajo izjave o svojih zahtevah. To pač ni treba, saj uživajo itak povsod vse pravice, dostikrat še nad vso mero. — Pri dopolnilni volitvi za goriški deželni zbor je bil namesto Frana Coronija izvoljen laški liberalcec dr. Egger. — „Proč od Rima“ glasi se sedaj bojni klic nemških prenapetnežev, ki delajo z vsemi silami na to, da naj njihovih privrženci pristopijo k lutrovski veri. No, vsakdo vé: Smet ostane smet, naj leži tú ali tam. Podpirajo to gibanje pa zlasti luteranci na Prusovskem (!), ki za svoje avstrijske bratce nabirajo denar! Pruska drznost je čim večja, a pri nas jo mirno gledajo!

Druge države. Rusiji nasprotni listi so zadnji čas prav zlobno pisali, da je ruski car Nikolaj bolan, da se z državnimi posli ne peča več in da jih je izročil svojemu stricu Mihajlu. Kakor navadno, pokazalo se je i sedaj, da so to samo izmišljotine nasprotnikov Rusije, ki bi mladega, zelo delavnega cara videli najraje na mrtvaški postelji.

Papež — bolan.

Minuli teden razširila se je po vesoljnem svetu novica, da je zbolel papež Leon XIII., ki je dne 2. t. m. dopolnil 89. leto. Že 25 let je imel na nogi neko otekline (gobo), ki se je sedaj vsled prehlajenja vnela. Odstraniti so jo morali z operacijo. Sv. Oče je operacijo, katero sta izvršila zdravnik Mazzoni in Lapponi, srečno prestal. Sedaj že zopet vstaja. Po vsem katoliškem svetu je bilo veliko sočutje za sv. Očeta in veliko je sedaj veselje, da je zopet okreval. Bog nam ohrani Leona XIII. še mnogo let!

Novičar.

Na Koroškem. (Zadruga potrjena.) C. kr. deželno kot trgovinsko sodišče v Celovcu je z odlokom od 23. februarja t. l. naznanilo, da je v zadrugi zapisnik vpisana: „Gospodarska zadruga v Sinčivasi, registrovana zadruga z omejenim zavezo.“ Zadruga je torej ustanovljena, načrti za skladišče se že izdelujejo in čim prej se prične s stavbo. Torej rojaki, oklenite se zadruga, pristopajte ji z deleži!

(Duhovske zadeve.) Mil. g. knezoškof bode letos delil višje redove dne 16., 18. in 20. julija. — Duhovne vaje za duhovnike bodo od 7. do 11. avgusta v Marijanišču. Vodil jih bode sloveči dominikanec o. Albert Weiss iz Freiburga v Švici. — Na dan 12. aprila v Hodišah napovedana knezoškofijska vizitacija in birna odpade. Častno svetinjo za štiridesetletno službovanje sta dobila v. g. A. Fischer, vpokojeni mestni župnik v Celovcu, in č. g. L. Sever, župnik v Blačah.

(Drobiž.) Benediktinski gimnazij v Št. Pavlu, kateri je imel dosedaj pravico javnosti le za štiri nižje razrede, dobil je isto pravico tudi za 5. in 6. razred. — Celovski mestni odbor bode plače mestnim uradnikom in uslužbencem povišal tako, da dobijo oni, ki imajo do 1000 gld. plače, 10 odstotno draginjsko doklado. Zato bo treba vsako leto 3000 gld. — Dne 1. marca je bil v Celovcu socialno-demokratičen shod z dnevnim redom: „Parlamentarizem in absolutizem“, o katerem bi bil imel govoriti državni poslanec Daszynski. Na-

Zahtevajte po vseh gostilnah „Mir“!

mesto njega pa je prišel samo nek drug „sodrug“ iz Dunaja. — Minule dni so pričeli z zgradbo otroške bolnišnice za 56 otrok. Stavba bo stala 75.000 gld. — Deželni zbor koroški je sklican na dan 14. t. m.

Na Kranjskem. Vrhniško železnico bodo stvorili letošnje poletje. — Novo pevsko društvo „Lipa“ snujejo v Ljubljani. — Električno železnico namerava zgraditi v Ljubljani tvrdka Siemens in Halske, ki je kupila pravice od kranjske stavbine družbe.

Na Štajerskem. Novo šolo dobijo v Poberžu pri Mariboru. — Pri volitvi v severniški okrajni zastop so vseskozi zmagali Slovenci. — Spodnještajerski učitelji so imeli dne 9. t. m. shod v Celju, kjer bodo razpravljali o povišanju učiteljskih plač in o drugih stanovskih zadevah. — V Ptujju je umrl dne 28. februarja odvetnik dr. Jakob Ploj. Bil je vedno vrl narodnjak ter je tudi svoje otroke vzgojil v odločno narodnem duhu. Blag mu spomin! — Pri volitvi veleposestnikov v okrajni zastop ptujski so zmagali Slovenci vkljub vsemu pritiskanju ptujskih nemškutarjev.

Na Primorskem. Ivan Kr. Černe, župnik v Barkovljah, je dne 24. febr. umrl po kratki mučni bolezni, star 57 let. Pokojni bil je vzoren duhovnik, vrl rodoljub, ki je mirno in vstrajno deloval za versko in narodno povzdigo svojih ovčic. Sad njegovega truda in njegovih skrbi se še dolgo pozna v Barkovljah. Tržaški Slovenci in posebno osiročeni duhovnjani mu ohranijo trajen spomin! — Kaj se vse godi v Istri pred oči c. kr. vlade, kaže zopet ta slučaj: V Veprincu so bile občinske volitve. Pri volitvah so hrvatske volilce zasramovali in metali jajca nanje. V Poljanah pa je nekdo celo streljal v hišo tamošnjega kapelana g. M. Barbiča. Pri g. kaplanu je bilo večje društvo. K sreči pa je ves strel ostal v vratih. Drugače bi se bila zgodila velika nesreča. Prav turške razmere vladajo v voloskem glavarstvu!

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!

Društva.

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju je izdalo deseto letno poročilo, kateremu povzamemo, da je društvo lani imelo 1869 gld. 95 kr. dohodkov in 1576 gld. 22 kr. stroškov. V 293 slučajih je razdelilo med 58 dijakov 1476 gld. 50 kr. podpore. Podpiran je bil en koroški dijak. Vsega skupaj je društvo v 10. letih dalo 10.394 gld. 46 kr. podpore. Na Koroškem so za to društvo lani darovali: Simon Bauer, dekan v Pliberku, 2 gld.; J. Strojnik, župnik na Zili, 50 kr.; Lamb. Einspieler, drž. poslanec itd. 5 gld.; B. C. Rosbacher, trgovec, 2 gld.; Jos. Rozman, tajnik družbe sv. Mohorja, 2 gld.; prof. Oskar Christalnigg v Goricih 1 gld.; Anton Svetina, c. kr. notar v Pliberku, 2 gld.; Janez Ogriz, župnik v Kapli, 2 gld.; Anton Trobež, prost. v Podkrosovju, 2 gld.; Henrik Angerer, dekan v St. Lenartu, 2 gld.; J. Fric, dekan v Šmohoru, 5 gld.; J. Pogačnik, župnik v Timenici, 2 gld.; Lovro Serajnik, prost. itd. v Tinjah, 5 gld.; dr. Jurij Kulterer, odvetnik v Velikovu, 1 gld.; J. Wieser, dekan v Velikovu, 3 gld.; Franc Lenc, župnik v Žel. Kapli, 1 gld. — Letos so društvo poslali: A. Knafelc, žel. uradnik v Beljaku, zbirko 10 kron; Anton Svetina, c. kr. notar v Pliberku, 10 kron. — Vsem blagim darovalcem bodi najiskrenejša hvala! Ker je to društvo v tekočem šolskem letu podpiralo že 64 revnih dijakov na dunajskih visokih šolah, ter je v ta namen v 4 mesecih razdelilo 1293 kron in ker je letos beda slov. dijakov na Dunaju posebno velika, prosimo odbor vse slov. rodoljube najiskrenejše, da blagovolje pošiljati darov za to prepotrebno društvo veleč. g. Franč. Jančarju, papeževemu čast. kamorniku itd. na Dunaju, I., Singerstrasse 7.

Naznanila.

Kmetija na prodaj,

obstoječa iz 65 birnov posetje, 7 oralov travnikov, 27 oralov gozda. Gospodarska poslopja so v dobrem stanju. Več pové lastnik Franc Cankl v Malivasi, pošta Globasnica na Koroškem.

Mlinarskega učenca,

čvrstega in poštenega dečka, sprejme takoj Anton Rotar, mlinar v Ilovljah, pošta Vetrinj pri Celovcu.

Takoj se prodá

Pikalova kmetija v Volinjah pri Meži. Meri 44 oralov 1285 □ sežnjev njiv, travnikov in gozda. Ugodni kupni in plačilni pogoji. Več pové Ana Onič v Prevaljah na Koroškem.

Proda se

enonadstropna hiša v večjem mestu na Spodnjem Koroškem, v kateri je pekarija in je pripravna za gostilno in ž njo vrt za goste, zelenjak, kegljišče in po želji tudi nekaj sveta. Več pové uredništvo „Mira“.

Citraši dobé 4 komade za citre in cenik zastoj pri J. Neukirchner, Görkau, Češko.

Cene umetnih gnojil.

Ime in vsebina umetnega gnojila	Voznine prosto do vseh koroških postaj, ako kdo naroči cele vagon		Ako kdo vzame manj, stane v zalogi ali od celovške železniške postaje	
	gld.	kr.	gld.	kr.
Superfosfat, 19% fosforove kisline, ki se taja v vodi	5	15	5	30
Amonijak-superfosfat, 12% fosforove kisline, 5% dušika	6	90	7	05
Kali-superfosfat, 10% fosforove kisline, 8% kalija	4	50	4	65
Chili-solitar, 15 do 16% dušika, dnevne cene različne, okrog	11	80	12	80

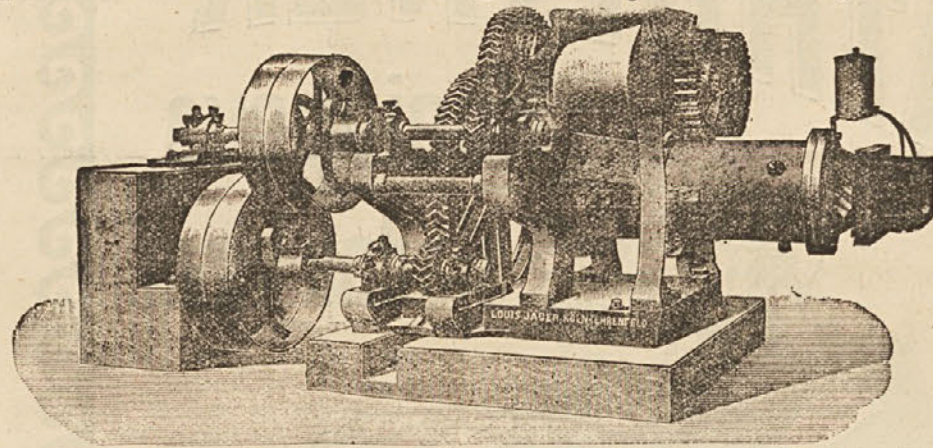
Ime in vsebina umetnega gnojila	Na celovški postaji, ako se naroči cel vagon		Ako kdo vzame manj, stane v zalogi ali na celovški postaji	
	gld.	kr.	gld.	kr.
Koščenica brez kleja, 28 do 30% fosforove kisline, 1/2 do 1 1/2% dušika	4	60	4	75
Češka Tomaževa žlindra, 1 kilo % po 14 1/2 kr.; ima 15% razkrojene citronsko-kisle fosforove kisline	2	85	3	—
Kainit Stassfurtov, 12 1/2% kalija	2	55	2	70

* Za druge koroške postaje se cene posebej določijo in naznanijo.
Gorenje cene veljajo neobvezno za 100 kil z vrečo ter se umetna gnojila pošiljajo samo s povzajem ali če se plača takoj.
Ako se naroči cel vagon, preišče vsa gnojila brezplačno kmetijsko-kemično poskuševališče c. kr. kmetijske družbe za Koroško v Celovcu ter sme biti razlike: pri fosforovi kislini in kaliju za 1/3 %, pri dušiku za 1/5 %.
Za preiskavo Tomaževe žindre (ako se naroči cel vagon), je določeno kmetijsko poskuševališče v Darmstadtu.
P. i. kmetovalce prosimo, naj svoja naročila naznanijo vsaj do srede meseca aprila t. l. Ko poteče ta čas, se more naročilom vstreci le v toliko, kolikor je blaga v skladišču.
Razun zgoraj imenovanih gnojil imam tudi bistrisko modro poljsko sadro (gips) v vrečah po 50 kil. 100 kil stane 1 gld. 90 kr., ako se vzame cel vagon; 2 gld., ako se vzame na celovški postaji ali v skladišču. Vreče so vračunjene; dobro ohranjene vreče zopet kupujem po 20 kr., franko v Celovec poslane.
Obdarovan Perlmoški portlant-cement po 3 gld. 40 kr. } 100 kil
„ Kufstanjsko hidravlično apno (roman-cement) „ 1 „ 65 „ }
od skladišča ali postaje v Celovcu.
Ako se naroči cel vagon — znižane cene!
Zaloga umetnih gnojil c. kr. kmetijske družbe za Koroško
pri J. M. Rothauerju v Celovcu, beljaška cesta št. 1.

Louis Jäger v Kolin - Ehrenfeld - u,

tovarna strojev za opekarne,

podružnica in tehničen urad: **Praga, Kralj. Vinohrady, Žizkove ulice, 10 n.**

opekarn na par vsake velikosti, tudi za zemljo, ki se najtežje obdeluje. Pošilja tudi načrte za opekarne dobrega sestava z ali brez prostora nad pečjo, železne dele za okrogle peči itd.

☛ Cenike in spričevala o izpeljanih napravah zastoj. ☛

Franc Sadnikar,

trgovec z železjem v Celovcu

(Burggasse št. 7.)

priporoča po najnižjih cenah grobne križe, trpežno pozlačene, v raznih velikostih. Raznovrstno železo, kovane šinje za kola, podvozi, puše za kola, žlajfe, coklje, sploh železo razne debelosti in širokosti za vsako potrebo. Lopate, krampe, motike, sekire, capine. Žage z najboljšega jekla. Pile za žage, razna orodja za hišo in rokodelce. Kovanja za okna in vrata. Kovane in čevčnaste žeblje. Raznovrstna kuhinjska posoda z vlitiga in kovanega železa. Strelovode (Blitzableiter) v ognju pozlačene. — Dalje priporočam vlitje kotlje v raznih velikostih, železne peči in štedilna ognjišča (Sparherde), decimalne vage itd.

Na željo razpošiljam od križev tudi cenike in obrise poštnine prosto vsakemu, kdor se zanje oglasi.

Pri tej priliki se zahvaljujem vsem svojim odjemalcem in naročnikom za dosedaj mi izkazano naklonjenost ter zagotavljam, da bodem tudi v bodoče se potrudil, svoje odjemalce vsikdar z najboljšim blagom in z najnižjimi cenami postreči.

O V E S

(„Willkomm“).

Ta težki oves obrodi v vsaki zemlji, je najbolj rodovit in najprej dozori. Zraste visoko in daje prav dobro slamo za krmo, na njivi pa se ne vleže. Ker se ta oves na redko seje, zadostuje 50 kil za eno oralo. — Podpisano oskrbništvo pošilja 25 kil za 5 gld., 50 kil za 9 gld. 50 kr., 100 kil za 18 gld. z vrečo vred. Uzorce po 5 kil pošilja s pošto franko proti 1 gld. 70 kr. predplačila.

Oskrbništvo graščine Golič
pri Konjicah (Gonobitz), Štajersko.

Prodá se kmetija,

ki ima 40 oralov svetá, hiša je v dobrem stanju, hlev na novo pozidan in obokan, gozd deloma s starim, deloma z mladim lesom dobro zaraščen. Več se izvé pri gospodu županu na Žihpoljah.

Urh Rožič,

trgovec z vinom v Pliberku, priporoča **vipavska zadružna vina**, staro in belo po 26 in 30 kr., rudeči cviček po 25 kr., risling, stari, za buteljke po 56, novi po 42 kr., istersko črno po 25 kr., belo štajersko po 24 in 26 kr., Izabela šilher po 23 kr. Za pristnost se jamči. V obilo naročilo se priporočam, zagotavlja točno postrežbo.

☛ **Naročajte in razširjajte „Mir“!** ☛

Marija Pruss, rojena **Rossbacher**, naznanja v svojem imenu, kakor v imenu svojega sina **Bernarda Pruss-a** in vseh drugih sorodnikov, da je umrl ljubljani, nepozabni oče, oziroma stari oče in stric, gospod

Gašper Bernard Rossbacher

trgovec, hišni posestnik in odbornik družbe sv. Mohorja

dné 27. februarja, ob 8. uri zvečer po kratki, težki bolezni, spreviden s sv. zakramenti za umirajoče, star 86 let.

Zemeljski ostanki dragega pokojnika so se v sredo dné 1. marca, ob 3. uri popoldne, v hiši žalosti na trgu sv. Duha šte. 4. slovesno blagoslovili in potem na pokopališču v Št. Martinu pri Celovcu k večnemu počitku položili.

Sv. maša zadušnica je bila opravljena v četrtek dné 2. marca ob 9. uri predpoludnem v mestni farni cerkvi sv. Ilja.

V Celovcu, dné 3. marca 1899.

Matija Planko

v Celovcu, Salmstrasse št. 6.

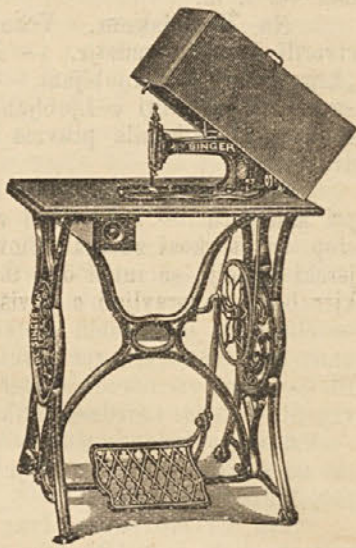
prilporoča svojo veliko zalogo

šivalnih strojev

najboljših vrst črevljarjem, krojačem in šiviljam po najnižjih cenah ter je prodaja tudi na obroke. — Dalje ima v zalogi vedno na izbiro

železne blagajnice

raznih velikostij, varne proti ognju in tatovom. — V svoji delavnici popravlja po nizki ceni vsakovrstne šivalne stroje in kolesa.

Lepa, dvonadstropna hiša,

nova, moderno, dobro in proti požaru varno zidana, brez dolgov, še 12 let davkov prosta, z vso ugodnostjo uravnana, krasen razgled, za zasebnike pa tudi za vsakega obrtnika ali kupčevalca pripravna, na glavnem trgu jako lepo in zdravo ležečega mesteca, kjer se po ceni živi in ki je priljubljeno letovišče ter leži blizu železnice, se iz proste roke in po ceni **prodá**. Ponudbe sprejema upravništvo našega lista pod znamko „Čedno in priročno“.

Oklic.

Štev. 7 / 99

Gradišnikovo posestvo **Martina Ladinika** v **Kneži** ter živa in mrtva premičnina prodala se bode prostovoljno na licu mesta pri jedni edini dražbi **dné 16. marca 1899. l.**

ob 11. uri predpoludne.

Posestvo je zaokroženo (arondirano), tudi za pašo pripravno, meri 43 ha, 09 a 48 m² in se bode za 5500 gld. izklicalo.

C. kr. okrajno sodišče v Velikovcu, oddelek I.
dné 10. marca 1899.

Pramberger.

A. J. Wozounig v Pliberku

prilporoča za Velikonoč

smodnik za topiče

posebno močne vrste. Ako se kupi večja množina, pošilja se voznine prosto do vseh železniških postaj na Koroškem. — Dalje prilporoča **najfinejšo kavo** in sicer 5 kil šte. 1. po 5 gld. 50 kr.; 5 kil šte. 2. po 6 gld.; 5 kil šte. 3. po 7 gld. poštnine prosto in vabi, da se za poskušnjo naroči.

Chrenerklärung.

Wir Gefertigten haben in einer an Herrn Freiherrn von Hellsdorff gerichteten Eingabe den Werkdirector in Feistritz im Rosenthale Herrn Norbert Papencordt einer gröblichen Pflichtvernachlässigung beschuldigt. Da wir diese Eingabe lediglich über Veranlassung des Herrn Pfarrers Johann Schuster in Feistritz im Rosenthale und im Vertrauen auf dessen Angaben, ohne den beleidigenden Inhalt zu kennen, unterschrieben haben, erklären wir hiemit alle in der erwähnten Eingabe gegen den Werkdirector Herrn Papencordt erhobenen Anwürfe und Beleidigungen als unwahr, beziehungsweise unbegründet mit dem Ausdruck unseres aufrichtigsten Bedauerns, dem genannten Herrn in so ehrenverletzender Weise nahegetreten zu sein, zurückzunehmen. Gleichzeitig bewilligen wir die Veröffentlichung dieser Chrenerklärung in den „Freien Stimmen“, im „Mir“ und im „Slovenec“ auf unsere Kosten.

Klagenfurt, am 9. Februar 1899.
Johann Jainig m. p. vulgo Uzar, Mathias Dobeiniger m. p. vulgo Jost, Josef Partl m. p., Josef Matschach, Peter Partl m. p., Titin, F. Pač m. p., Philipp Kodritsch m. p., Joh. Goritschnig m. p. Neja, Peter Gelesnik m. p., Agnes Gelesnik m. p., Alex Kodritsch m. p. vulgo Schleicher in Suettschach, Gregor Nag m. p. vulgo Kurajš in Suettschach, Andreas Nag m. p. vulgo Utele in Suettschach, Martin Paulitsch m. p., Josef Sereinig m. p., Franz Einspieler m. p., Joh. Kurajš m. p., August Pač m. p., Franc Einspieler m. p.

Im Nachhange zu obiger Chrenerklärung bitte ich, Joh. Smolek, Kaplan in St. Jakob im Rosenthale, Herrn Werkdirector Norbert Papencordt um Entschuldigung, daß ich durch die Reinschrift und Expedition der in obiger Erklärung erwähnten Eingabe zur Weiterverbreitung der gegen Herrn Norbert Papencordt erhobenen, unbegründeten und ehrenrührigen Anwürfe beigetragen habe.

Klagenfurt, am 9. Februar 1899.

Smolek m. p.

Dr. Max Witteregger m. p., als Zeuge.
Gans Unterkofler m. p., als Zeuge.

KATHREINER-

Kneippova sladna kava.

Stara mamica, še meni!

Že leta sem izpričano izvrstna primes k bobovi kavi. — Pri živčnih, srcnih, želodečnih boleznih, pri pomanjkanju krvi etc. zdravniško prilporočena. — Najpriljubljenjša kavina pijača v

stotisočero rodovinah.